Opgesteld door: Maurice de Greef (Kennismakelaar Kennisrotonde)
Vraagsteller: Directeur MBO-instelling
Referentie: Kennisrotonde. (2021). *Hoe kunnen docenten in een online leeromgeving NT2 voor laagopgeleiden, de studievaardigheden en zelfsturing van de studenten bevorderen?* (KR. 1140) Den Haag: Kennisrotonde.

23-06-2021

Vraag

Hoe kunnen docenten in een online leeromgeving NT2 voor laagopgeleiden, de studievaardigheden en zelfsturing van de studenten bevorderen?

Kort antwoord

Deelname aan een online leertraject kan ervoor zorgen dat volwassenen betere studievaardigheden en als gevolg daarvan een beter mate van zelfsturing krijgen. De docent kan de studievaardigheden bevorderen door een diversiteit aan leerstrategieën aan te bieden en daarnaast stapsgewijs de verantwoordelijkheid voor het leerproces over te dragen aan de deelnemer. Beiden leiden tot een vergroting van de mate van zelfsturing. Daarnaast kunnen ook peer support, het aanleren van 'open vaardigheden' en inzage in toepassingsmogelijkheden de zelfsturing bevorderen.

Toelichting antwoord

Deelname aan een online leertraject kan ervoor zorgen dat volwassenen betere studievaardigheden krijgen, waaronder een probleemoplossend vermogen. Een meta-analyse van het PIAAC onderzoek onder meer dan 20.000 volwassenen toont aan dat door deelname aan een leertraject de volwassenen een beter probleemoplossend vermogen krijgen tijdens het werken in een ICT-omgeving (Iñiguez-Berrozpe & Boeren, 2020). In andere woorden, volwassenen konden beter problemen oplossen in hun werk of privéomgeving met gebruikmaking van computers en bijbehorende netwerken (Buisman et al., 2013). Resultaten van een kleine literatuurstudie onderstrepen dit door aan te tonen dat studievaardigheden van belang zijn tijdens het leerproces van volwassenen (Fisher en Frey, 2018). Om ervoor te zorgen, dat deze gestimuleerd worden, moet de docent toelichten waarom deze vaardigheden van belang zijn en hoe ze het best kunnen worden toegepast.

Vraag is of er een verband is tussen de studievaardigheden en de mate van zelfsturing onder deze groep en hoe beide gestimuleerd kunnen worden, zodat de laagopgeleide volwassen tweede taalleerders (NT2-deelnemers) (deels zelfstandig) online les kunnen krijgen.

LAAN VAN NIEUW OOST INDIË 300 2593 CE DEN HAAG
POSTADRES POSTBUS 93461 2509 AL DEN HAAG
T 070 349 44 58 W WWW.KENNISROTONDE.NL

Bij dit antwoord is ook gekeken naar onderzoeken over werkvormen die toegepast kunnen worden tijdens een online leeromgeving en niet specifiek zijn onderzocht tijdens een online leeromgeving. Dit om een meer holistisch overzicht te geven van de mogelijkheden voor een aanpak in een online leeromgeving NT2.

Stimuleren van studievaardigheden leidt tot zelfsturing

De docent kan de studievaardigheden bevorderen door een diversiteit aan leerstrategieën aan te bieden en daarnaast stapsgewijs de verantwoordelijkheid voor het leerproces over te dragen aan de deelnemer. Beiden leiden tot een vergroting van de mate van zelfsturing.

Resultaten van de reviewstudie van Kostons et al. (2014) tonen aan, dat het aanleren van juist een verscheidenheid aan leerstrategieën de zelfsturing onder de deelnemers kan bevorderen. Ook uit de resultaten van de reviewstudie van McDonough (2001) blijkt, dat NT2-deelnemers succesvol kunnen zijn, als ze adequater verschillende leerstrategieën kunnen toepassen. Een mooi voorbeeld hiervan is het onderzoek onder NT2-deelnemers van Pichette (2005), waaruit blijkt dat de leesvaardigheid van de beginnende NT2-deelnemer niet bevorderd wordt door enkel het oefenen van lezen. Zij zullen ook andere leerstrategieën moeten kunnen toepassen. Volgens de resultaten van onderzoek onder volwassen deelnemers moet men juist extra aandacht hebben voor het feit, dat minder zelfsturende deelnemers minder hun tijd beheren en meer hulp zoeken (Vanslambrouck, 2018). Dat zijn leerstrategieën (als onderdeel van studievaardigheden) die men deze deelnemers dan kan aanleren.

Daarnaast geeft een pilotstudie onder deelnemers aan een taaltraject in het voortgezet onderwijs aanwijzingen, dat er stapsgewijs toegewerkt kan worden naar zelfsturend leren als deelnemers leren leren (Bonset en Rijlaarsdam, 2004). Dit is mogelijk doordat de docent tijdens het leerproces eerst zelf zaken bepaalt, in een later stadium voorbeelden geeft, nog later enkel opties, daarna suggesties, gevolgd door alleen nog criteria en uiteindelijk enkel advies aan de deelnemer. De controle verschuift van beheersing door de docent naar gedeelde controle naar controle door de deelnemer zelf. Om deze studievaardigheden te stimuleren zou men de deelnemers onder andere aan hun plannings- en reflectievaardigheden kunnen laten werken, zoals blijkt uit onderzoek onder een vergelijkbare groep (deelnemers op MBO Niveau 1 en 2) (Kennisrotonde, 2019). Het stellen van haalbare tussendoelen en bevorderen van succeservaringen is hierbij van belang (Buisman, 2017, p.25).

Bevorderende factoren van de leeromgeving

Naast het stimuleren van (de diversiteit van) studievaardigheden kunnen ook peer support, het aanleren van 'open vaardigheden' en inzage in toepassingsmogelijkheden de zelfsturing bevorderen.

Tijdens peer support maakt iemand zich nieuwe vaardigheden of kennis eigen door begeleiding van een andere deelnemer die geen professionele docent is (Topping, 2005, p. 631). Uit een reviewstudie en vervolgonderzoek onder mbo-studenten wordt onder andere duidelijk dat de zelfsturing gestimuleerd wordt door het bieden van peer support (Petit et al., 2013).

Naast begeleiding kan ook de inhoud van invloed zijn op zelfsturing. Het aanleren van 'open vaardigheden' (waar er sprake is van een bepaalde vrijheid om vaardigheden aan te leren) in plaats van het aanleren van 'gesloten vaardigheden' zorgt voor meer vertrouwen bij de deelnemer om zelf aan de slag te gaan (Blume et al., 2010). Bij 'open

vaardigheden' kan men dan bijvoorbeeld denken aan de eerdergenoemde plannings- en reflectievaardigheden.

Ten slotte laat onderzoek onder NT2-deelnemers zien, dat zelfsturing bevorderd kan worden als de deelnemers tijdens het leren zicht krijgen op wat ze later kunnen doen als ze de tweede taal kennen (Safdari, 2019). Oftewel de deelnemers krijgen dan zicht op de mogelijkheden om het geleerde toe te passen in de praktijk.

Geraadpleegde bronnen

Blume, B.D., Ford, J.K., Baldwin, T.T. & Huang, J.L. (2010) Transfer of Training: A Meta-Analytic Review. *Journal of Management 36*(4), p. 1065-1105.

Bonset, H. & Rijlaarsdam, G. (2004). Mother-tongue education (L1) in the learning-to-learn paradigm: creative redevelopment of learning materials. *L1 – Educational Studies in Language and Literature, 4,* 35-62.

Buisman, M. (2017). *Negatieve leerervaringen van volwassenen met lage basisvaardigheden: Literatuurstudie.* Amsterdam: Kohnstamm Instituut.

Buisman, M., Allen, J., Fouarge, D., Houtkoop, W. & Van der Velden, R. (2013). *PIAAC: Kernvaardigheden voor werk en leven: Resultaten van de Nederlandse survey 2012.* 's-Hertogenbosch: ECBO.

Fisher, D. & Frey, N. (2018). The Enduring Value of Study Skills. *Journal of Adolescent & Adult Literacy, 62*(1), p. 119-122.

Iñiguez-Berrozpe, T. & Boeren, E. (2020). Twenty-First Century Skills for All: Adults and Problem Solving in Technology Rich Environments. *Technology, Knowledge and Learning, 25*, p. 929-951.

Kennisrotonde (2019). *Welke pedagogisch-didactisch handelen van de begeleidende docent zorgt ervoor, dat studenten op MBO Niveau 1 en MBO Niveau 2 succesvol zelfsturend kunnen leren? (KR. 550).* Den Haag: Kennisrotonde.

Kostons, D., Donker, A.S., & Opdenakker, M.C. (2014). *Zelfgestuurd leren in de onderwijspraktijk.* Groningen: GION/Rijksuniversiteit Groningen.

McDonough, S.K. (2001). Promoting Self-Regulation in Foreign Language Learners. *The Clearing House 74*(6), p. 323-326.

Petit, R., Thomsen, M. & Verheijen, E. (2013). *Support voor peer support?* 's-Hertogenbosch: ECBO: Expertisecentrum Beroepsonderwijs.

Pichette, F. (2005). Time Spent on Reading and Reading Comprehension in Second Language Learning. *The Canadian Modern Language Review 62*(2), p. 243-262.

Safdari, S. (2019). Operationalizing L2 motivational self esteem: Improving EFL learners' motivation through a vision enhancement program. *Language Teaching Research*, p.1-24.

Topping, K.J. (2005). Trends in Peer Learning. *Educational Psychology, 25*(6), p. 631-645.

Vanslamsbrouck, S. (2018). *Being successful in blended adult education: A person-centered approach.* Brussel: Vrije Universiteit Brussel.

Meer weten?

Kennisrotonde (2019). Welke pedagogisch-didactisch handelen van de begeleidende docent zorgt ervoor, dat studenten op MBO Niveau 1 en MBO Niveau 2 succesvol zelfsturend kunnen leren?

Kennisrotonde. (2020). *Wat zijn effectieve interventies tijdens taaltrajecten om de intrinsieke motivatie en zelfsturing van laagopgeleide reguliere inburgeraars (op niveau A1 en A2 te bevorderen?*

Kennisrotonde. (2020). *Welke vormen van afstandsleren voor volwassen laagopgeleide deelnemers aan volwasseneneducatie die niet digitaal vaardig zijn, hebben een positief effect op het commitment en de zelfsturing?*

Onderwijssector

Volwassenenonderwijs

Trefwoorden

Studievaardigheden – zelfsturing – taalvaardigheden – volwassenen – NT2

LAAN VAN NIEUW OOST INDIË 300 2593 CE DEN HAAG
POSTADRES POSTBUS 93461 2509 AL DEN HAAG
T 070 349 44 58 W WWW.KENNISROTONDE.NL